

ГОРА

Нейното очарование е очарованието на живота. Неведомата ѝ сила е във властното ѝ обаяние на сурова и нежна майка, която ражда, кърми, която дава и ни закриля, вдъхновява и дарява.

Какво ли не е дала тя на хората! Списъкът на нейните благодати, който почва с въздуха и свършва с водата, е всеизвестен и безкраен, но на нейния празник не за тия благодати ми се иска да говорим: за въздуха, водата и дървета, а за красотата и вълшебствата на „зеления мир”, които не влизат в производствените планове и сметки, за нетленните ѝ дарове, за нейните удивителни загадки.

Една загадка са например шумовете в гората... Представете си: лятна привечер в боров лес. Неми дървета, застинали в дрямка. Клони, потънали в мир. Листа, които отпочиват след душната жегга. Изведнъж долавяш някакъв звън, наподобяващ жужене. Бръмчене от тихи струни, звъннали над тебе като песен. Озърташ се — никъде никаква жива душица! Кой тогава произвежда дивната мелодия, която те опива? Откъде се носи тя? От тавана на гората ли се процежда хладен въздух, или от земята се вдигат нагорещени вълни, уловени от мембраните на милионите иглици?

Озърташ се — напразно! Пеят струните невидими — гаят те, потопяват те в чудната си песен и след малко ти забравяш — външни ли са тия струни, или те са струните ти вътрешни, екнали в съзвучие с немите стволи и притихналите клони на бориките.

Залезе слънцето, стъмни се и звъntenето изчезне и до ушите ти долитат звуци нови, неочаквани, ту скърцане на зъби, като че някого бесят, ту задавени въздишки, като че се прощават бор с бор, като че бор с бор се люби, като че се дави бор с бор! Въздишките се сменят с драскане на нокти, драскането — със свистене, което замира постепенно, за да се превърне в стон.

Тъй звучи тихата гора и като го избива ту на жалба, ту на страхове и страсти въвлича те в своите жалби, нагорещява те със своите страсти, вълнува те със своите драми и те прави съучастник!

Шумовете в гората наподобяват нейните светлосенки: дохождат неочаквано, менят се ежечасно и представляват също тъй една игра, само че не игра със звукове, а със светлини — непостоянна, както шумовете, и капризна, както е играта с тях. Светло и сянка — това е играта! Проснат се дългите сенки — завъртат се... Съберат се, съчетаят се в сенчест полумрак, разстилат се в постеля на умирация ден или се сгъстяват, за да превърнат гората в бездна от мастило. Сенките се движат заедно със слънцето — ту къси, ту върлинести, гаят се с хладни езици, дебнат те или те подслушват, връхлетяват те като вам-пири или нежно те прегръщат като нимфи.

Гората е населена от сенки — свят от сенки неспокойни, мързеливи, жизнени, живи, откровени и потайни, смехотворни, застрашителни, играещи със слънцето на „жмичка”. Те кръжат около дънерите на дърветата с вечния копнеж да бъдат освободени, забравили, че те не са дървета, а сенки на дърветата, че ако се отскубнат, в същия миг те ще бъдат унищожени и стопени.

Гората си играе не само на „черно и бяло”. Окъпе ли я сутрешното слънце в пурпур, зеленината ѝ се превръща в лилаво. Засипе ли я слънцето с жар — зеленината засивява, като че извадена от пепел. Обърнат ли се умо-рените лъчи към залеза, ободреното зелено потъмнява, за да се превърне в синкавозелено, приготвено за „лягане”.

Изгрява зеленото заедно с изгрева. Залязва заедно със залеза. Наедрява с часовете на деня, за да се стопи в синините на настъпващата вечер, след като те е окъпало със свежест,

освежило те е с баграта си, подмладило те е със зелената си красота.

А миризмите на гората! Нейните аромати!

Вълшебна е възбудителната миризма на тръпчиво зелено, смесена с миризмата на земя, на мащерка, мента, борина, игличе, кокиче, минзухар, липа и люляк, с миризмата на стари листа, на трева зелена и увехнала, на камъни от слънцето напечени, на изпръхнала кора, на стопени снегове, преспи остарели... Слагайте, слагайте още... всъщност няма какво да слагате — помъчете се да помиришете и ще разберете не с разума, а със своя простосмъртен нос живота в един букет от горски аромати! Животът, който се ражда! Който се възражда! Който вика „сбогом” на света или празнува цветното си тържество! Животът, който се превръща в земя (листата, дето гният или са изгнили)! Земята, която се превръща в живот (сокове жизнени)... Животът в прилив, животът в отлив! Животът, който пулсира в миризми, осъществява се в аромати, за да ви покаже, за да ви подсети, че и вие сте частица от букета на всемира!

Всяка гънка на гората е живот! Той е не само в набъбналите стволи, в корените, сграбчили земята, във фукналите към небето клони, в листата, които пият с устицата си слънчевата светлина, за да я превърнат в скорбяла. Всичко е живот — накъдето да се обърнете!

Жив е лишаят, по клоните обвесен. Живи са ръждивите петна от спори по иглиците, заредени със стихията на някакво си бъдеще. Листата — и зелените, и окапалите вече — гъмжат от невидимите хищници, бактерии, зверчета и зверове, производители на хумус. Земята в гората — това е лабиринт от ходове и дупки, от скривалища потайни, населени със същества, съдбовно свързани с гората на живот и смърт. Гората е тяхната люлка — все едно дали са малки като мравката или могъщи като „Баба Меца”, дали са крилати като орлите, или са като червеите пълзящи! Все едно: гората е техният всемир!

Помислете колко съдби са в ръцете на гората! Колко драми в нейните предели! Какво съзвучие от противоречия! Разноликият живот кипи в люлката-гора на всяка стъпка — ту мирен, съзидателен, ту безмилостно ожесточен, героичен, ту кротък: понякога яростен, понякога нежно любовен, населен с мълчание, резове и песни, с писъци на ужас, с възгласи на удоволствие.

... Горски свят на вълшебства и загадки, препълнен с музика и аромати, където философията е написана върху дървени скрижали със сиглите на короядите и подписана с ноктите на вятъра.

* * *

Николай Хайтов